

"

Uroksehorn på Østerholts mark	 <i>Poul Dahl, Grindsted,</i>
<i>Nogle få hundrede meter syd for gården Østerholt, Ørum Mose, tæt på Grindsted, blev der i 1954 fundet et uroksehorn. Den daværende gårdejer, Marinus Aagaard Nielsen var i gang med et jordarbejde efter uddybning af Møgelkærgrøft. Nuværende ejer, Villy Aagaard Nielsen var med ved fundet og beretter om fundet og hornets videre skæbne.</i>	

Gårdejer Villy Aagaard Nielsen, Østerholt, Ørum Mosevej 19, Grindsted fortæller, at uroksehornet blev fundet i 1954 i forbindelse med, at Møgelkærgrøft blev uddybet. Grøften løber nogle få hundrede meter syd for Østerholt. Der var dannet et vandløbslaug, som sørgede for, at en eksisterende grøft blev uddybet. Da uddybningen var gennemført, skulle den opkastede jord jævnnes ud. Det var under dette arbejde, at Villys far, Marinus Aagaard Nielsen opdagede uroksehornet i den opkastede jord. Villy var som syvårig med i dette arbejde og husker begivenheden, fordi der på gården netop var investeret i en ny traktor, gårdens første, som blev brugt i planeringsarbejdet.

Møgelkærgrøft set mod dens vestlige begyndelse, den fortsætter her i den rørlagte Hammergårdsgrøft. Møgelkærgrøft begynder her sit "afvandingsløb" mod øst. Det var i området mellem grøftens begyndelse og markvejsovergangen, der ses på næste foto, at blev uroksehornet fundet i 1954. Foto Poul Dahl

"Området, der ligger syd for Østerholt, var stærkt vandlidende og oversvømmet i efterårs-, vinter og de tidlige forårmåneder. Om vinteren havde min bror og jeg sammen med nabobørn et herligt skøjtøløbsområde på marken, som stødte op til Møgelkærgrøft ", fortæller Villy. For at øge afvandingen fra de vandlidende marker dannede lodsejerne langs den eksisterende grøft et vandløbslaug, som med et 30.000 kroners lån iværksatte arbejdet med at uddybe grøften. I sidste ende var målet at skabe grobund for større og mere sikker avl.

Området udgør et vandskel, idet Møgelkærgrøften afvander mod øst. Mellem gårdene Kællingbro og Faurholt løber grøften sammen med Gerå og fortsætter sin slyngede vej ud til Kattegat.

Østerholt ligger i et ældgammelt moseområde, Ørum Mose, hvor bønder fra Ørum, Ajstrup og Grindsted har haft moselodder. I området vest for Østerholt gravede Villys far, Marinus Nielsen tørv. I dette område har Lindholm Å sit udspring, den afvander området mod vest. I marken på den modsatte side af Møgelkærgrøft var en tørvemose, som hørte til Søndergaard i Grindsted (nuværende Hammervej 94). Andre gårde i Grindsted have ligeledes tørvemoser i området.

*Møgelkærgrøft set mod øst. Markvejsovergangen danner den østlige grænse for fundsted af uroksehornet.
Foto Poul Dahl.*

Hvordan uroksehornet er havnet i dette moseområde, kan man kun gisne om. Vi ved fx ikke, om der ligger flere dele af uroksetyren i området, for der blev ikke fundet mere, og Aalborg Historiske Museum lavede ingen undersøgelser, da det blev bekendt med sagen.

Om dyret er jaget ud i det bløde moseområde af stenalderjægere og her nedlagt og parteret er en interessant tanke, men ikke til at afgøre. Vi ved heller ikke, fra hvilken periode uroksehornet stammer, og det bliver næppe opklaret med det første. Aalborg Historiske Museum har formentlig ingen interesse heri.

Hvad vi ved, er at urokserne græssede i Danmark i istidens sidste fase på græssletter og i de lysåbne skove, der prægede landet efterhånden som temperaturen steg. På Sjælland og Fyn uddøde arten for 7.000 - 7.500 år siden, mens den klarede sig fortsat nogle årtusinder mere i Jylland; omkring Kristi fødsel græssede de store dyr endnu i Jylland¹.

Uroksehornet fra Møgelkærgrøft fundet 1954 på Østerholts mark. Det er venstre stejle fra en tyr.
Hornet er 45 cm langt og er 11,5 cm hvor det er bredest.
Foto Palle Hassingboe, Langholt Grafisk.

Villy fortæller, at hornet blev fundet på Østerholt. Et års tid senere blev det snakket om fundet i en skoletime på Grindsted Skole med lærer Johannes Petersen. Lærer Petersen blev interesseret og lånte hornet, som han bragte til Aalborg Historiske Museum for en vurdering. Hvad vurderingen nærmere gik ud på henstår i det uvisse, men Petersen fik hornet med tilbage til Grindsted Skole. Familien på Østerholt overlod uroksehornet til skolen.

---

¹ Jørgen Jensen i bind 1: "I begyndelsen. Fra de ældste tider til ca. år 200 f. Kr." Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie. 1988, side 61f.

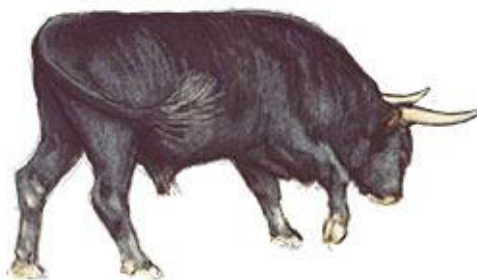

*Gårdejer Villy Aagaard Nielsen ved Møgelkærgrøft. Villy var i 1954 med til at finde uroksehornet.
Foto Poul Dahl.*

Mange år senere blev skoleleder Benny Eschers, Grindsted Skole interesseret i fundet og det blev atter bragt til Aalborg Historiske Museum for en vurdering. Museumsinspektør Erik Johansen sendte i 1988 hornet til Zoologisk Museum på Københavns Universitet for at få det undersøgt. Meddelelsen fra zoologerne var, at det var venstre hornstøjle af en uroksetyr. Alderen blev ikke omtalt. Uroksehornet kom tilbage til Grindsted Skole, hvor det nu befinder sig blandt skolens øvrige zoologiske genstande.

*Bagsiden af pladen med Uroksehornet påklippet brev fra Zoologisk Museum til museumsinspektør Erik Johansen hvori hornet bestemmes som venstre hornstøjle fra en uroksetyr.
Foto Palle Hassingboe, Langholt Grafisk.*

Foto af Uroksetyr - en tamp på ca. 1.000 kg.